

Kritika - Ördögsziget

2012 január 30. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Van valami makacs következetesség abban, ahogy a skandinávok rendszeresen bemetszést ejtenek a múlt szövedékén, és agyanúsan b?zl? seben keresztül feltáruló látványt a világ elé viszik: igen, ez a mi történelmünk, mi sem voltunk mindig szentek.

Legyen szó a világhír?vé er?södött skandináv krimir?l vagy a szintén er?s kulturális exportcikként jegyzett északi filmm?vészetr?l, a norvég és svéd alkotók dicséretes ?szinteséggel néznek szembe az évtizedekkel korábbi szégyenfoltokkal. Talán saját jelenlegi jóléti önmagukat is figyelmeztetik ezzel: régen nem volt ám rózsás az élet a félszigeten, munka van abban, hogy ide eljutottunk. Err?l mesél a Cirkogejzírben február 2-tól látható Az ördögsziget cím? film is, amely Norvégia komor emlékei között turkál.

Bastoy kopár szigetére kerültek 1900 és 1953 között azok a fiatalkorúak, akikre a törvény lesújtott a maga szigorával. Ez a szigor azonban sok esetben – f?leg a mából nézve – túlzó volt vagy egészen megalapozatlan. A szigeten ugyanis gyakorlatilag államilag legalizált rabszolgatelep m?ködött a kiskorú munkaer? fel- és kihasználásával, ami elég indokolatlan büntetésnek t?nik, mondjuk, a templomi perselypénz lenyúlásáért. Merthogy az egyik szerepl? évek óta emiatt senyved itt, kiszolgáltatva a sziget urának, a kifinomult öltözéke és emelkedett mondatai ellenére is pitiáner és korrupt igazgatónak (Stellan Skarsgår).

A rendszer a következ?képpen m?ködik: ha elfogadod a sziget életét meghatározó szabályokat, akkor egyszer, ki tudja, mikor (vagyis egyedül az igazgató dönt az id?pontról) elhagyhatod a szigetet. Addig pedig vagy dolgozol a mosodában, vagy vágod a fát, netán aratod a terményt, esetleg pucolod a latrinát, ha nincs szerencséd. A szabályok nagyon egyszer?ek: engedelmeskedj, és figyelmeztesd a társaidat az engedelmességre, továbbá soha ne kérdez?sködj. Például ne firtasd, hogy a gondnok tényleg énekpróbára viszi-e a helyes kisfiút, vagy valami kevésbé emelkedett aktus zajlik közöttük az éjszaka takarásában.

Persze minden totalitárius rendszer ereje csak addig teljes, amíg az els? olyan hajszálrepedés meg nem jelenik, amin keresztül megízlelhet?vé válik – ha csak rövid id?re is – a lázadás mámora. Attól kezdve a bukás borítékolható, a kérdés csak az, milyen gyorsan következik be. Ezt a repedést okozhatja egy balul sikerült szökés is. A szigetre érkezik ugyanis a 17 éves, de már sokat látott, korábban bálnavadász szigonyosként dolgozó Erling, aki maga az ellenállás ?si szelleme, a bárdolatlanságában is tiszteletre méltó morális ?ser?. ? az, aki nem képes és nem is hajlandó elfogadni a megfélemlítés eszközével fenntartott látszatbékét. Bár az els? próbálkozása a sziget elhagyására kudarcot vall, a szellemiség, amit képvisel, vírusként fert?zi meg a sziget kölyök polgárságát: az események láncolata brutális végkifejlethez vezet.

Nehéz lenne fogást találni a filmen, ha a gyenge pontokat keresnénk. A feszültség adagolása példás, a film els? komótosabb felében megismerjük a sziget sajátos bels? életét, szinte a néz?re telepszik és a b?re alá is beissza magát a testi-lelki gyötrelemnek ez a keser? leveg?je, majd a film vége felé a kirobbanó érzelmek a ritmust is alaposan felpörgetik. Annyira, hogy az elszabadult indulatokat a hadsereg – Norvégiában szinte példa nélküli – fellépése tudta csak lecsillapítani. Súlyos, tökéletesen elkapott pillanatokkal és er?s képekkel teli film, amiben az

ismert és ismeretlen arcok játéka egyaránt figyelmet követel magának. Megragadja és nem is engedi el a néz?jét – finomra hangolt érzelmi dráma, ami képes szinte testközelbe hozni a zárt közösség brutalitását.

(Ördögsziget. Norvég-francia-svéd-lengyel film, 2010. Rendezte: Marius Holst. Forgalmazó: Cirko Film)

Az utóbbi években több komoly és sajátos hangulatú börtönfilm is felbukkant a mozikban. EmlíthetjükA próféta cím? francia filmet, az IRA-témájú Éhséget, vagy Scorsese meggy?z? regényadaptációját aViharszigettel. Északról ráadásul már érkezett nem is olyan régen egy szintén a gyerekek és az ?ket fegyelmez? intézet közötti konfliktust tárgyaló mozi Könyörtelenek címmel. Akik a mangásan véres megoldások hívei, megtekinthetik a Battle Royale cím? kegyetlen antiutópiát, a gyermeki kegyetlenség témakörében pedig könny? klasszikus forrásokhoz nyúlni, legyen szó a Négyszáz csapás, vagy Golding mesterm?vének (A legyek ura) valamelyik filmváltozata.

mno.hu - Szathmáry István Pál

Ajánló